

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ”
(для бакалаврів)

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2010

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна програма курсу “Вступ до спеціальності” спрямована на отримання студентами першого курсу відповідних базових знань, розширення їх кругозору та формування соціологічної культури, а також набуття вмінь та навичок соціологічного аналізу суспільного життя.

Особливість курсу “Вступ до спеціальності” полягає в наданні студентам можливості ознайомитися з основними напрямками майбутньої спеціальності, дізнатися про специфіку соціологічного підходу до вивчення суспільства, соціальних спільнот, інститутів, сутності соціальних взаємодій та взаємовідносин. Курс містить репрезентацію основних досягнень соціологічної теорії, розгляд проблем наукового статусу та специфіки соціологічного знання, визначення основних понять та категорій соціологічної науки та професійної термінології.

Мега викладання курсу “Вступ до спеціальності” — дати студентам сучасні знання та уявлення про головні напрямки теоретичних та емпіричних досліджень, а також ознайомити їх із правилами інтерпретації науково встановлених соціальних фактів, що характеризують стан соціальних систем. Особлива увага приділяється розгляду професійних якостей соціолога, професійної етики соціологічної діяльності.

Для студентів перших курсів передбачені установчі лекції та семінарські заняття. Самостійна робота з курсу передбачає вивчення студентами теоретичного матеріалу з переліку рекомендованої літератури. Наприкінці курсу — залік.

Під час вивчення курсу “Вступ до спеціальності” студенти повинні:

- одержати змістовну інформацію про місце соціології в системі сучасного суспільствознавства, зокрема її ролі у процесі пізнання соціальної реальності, а також у прогнозуванні соціальних тенденцій;
- засвоїти систему знань про об’єктивні чинники розвитку соціологічної теорії та роль видатних мислителів у становленні сучасного соціологічного знання;
- знати специфіку соціологічного підходу до вивчення суспільства, соціальних груп, спільнот, організацій, взаємодій особистості та суспільства, соціальних відносин та механізмів їх регуляції;
- вміти інтерпретувати науково встановлені соціальні факти, що характеризують стан соціальної системи;

Підготовлено кандидатом соціологічних наук, доцентом кафедри соціології
А. О. Петренко-Лисак

Затверджено на засіданні кафедри соціології (протокол № 11 від 20.06.08)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Петренко-Лисак А. О. Навчальна програма дисципліни “Вступ до спеціальності” (для бакалаврів). — К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2010. — 22 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни “Вступ до спеціальності”, теми контрольних робіт, вказівки до виконання контрольної роботи, питання для самоконтролю, а також список літератури.

- © Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2010
- © ДП «Видавничий дім «Персонал», 2010

- вміти розпізнавати, розуміти та оцінювати суспільне життя на основі системного підходу до всебічного бачення соціальних проблем сучасності;
- вільно орієнтуватися в соціальній структурі суспільств;
- отримати інформацію про місце соціолога в сучасному житті суспільства, його функції, обов'язки та призначення, професійні та етичні обов'язки;
- ознайомитися з процесами інституціоналізації світової та вітчизняної соціології: системою соціологічної освіти, діяльністю міжнародних і вітчизняних організацій соціологів та соціологічних дослідницьких центрів.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми	Кількість годин	
		Лекційні (аудиторні) заняття	Семінарсько-практичні заняття
1	2	3	4
Змістовий модуль I. Соціологія як наука про суспільство			
1	Соціологія як наука	2	
2	Проблема наукового статусу та специфіки соціологічного знання	2	
3	Основні рівні соціологічного знання	2	2
4	Функції соціології як науки	2	
5	Суспільство і соціологія: становлення соціології, її еволюція та сучасний стан	4	

1	2	3	4
6	Концептуальна організація соціологічного знання	4	
7	Соціологічні категорії	2	2
8	Соціальні закони та соціальні факти	2	2
9	Соціальна стагіка: соціальна система та соціальна структура	2	
10	Соціальна динаміка: соціальні процеси та соціальні зміни	2	
Змістовий модуль II. Виникнення, розвиток та сучасний стан соціології як науки			
11	Системно-функціональна організація суспільного життя: специфіка соціологічного аналізу економічної системи суспільства	2	
12	Системно-функціональна організація суспільного життя: специфіка соціологічного аналізу політичної системи суспільства	2	
13	Системно-функціональна організація суспільного життя: специфіка соціологічного аналізу правової системи суспільства	2	
14	Системно-функціональна організація суспільного життя: специфіка соціологічного аналізу інформаційної сфери суспільного життя	2	2

ЗМІСТ
дисципліни
“ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ”

Змістовий модуль І. Соціологія як наука про суспільство

Тема 1. Соціологія як наука

Специфіка соціології як наукової дисципліни та наукової галузі сучасного суспільствознавства. Соціологічні та позанаукові форми пізнання суспільства. Основні суб'єкти суспільного життя: індивіди, суспільні групи та соціальні інститути.

Література [2; 5; 6; 9; 10; 15–17; 19–21; 30; 32; 35; 37; 38; 40; 42–44]

Тема 2. Проблема наукового статусу та специфіки соціологічного знання

Місце та роль соціології в системі соціальних і гуманітарних наук. Проблема визначення предмета та об'єкта соціології. Особливості пояснення, подання та оприлюднення соціологічної інформації. Специфіка та суперечності розвитку соціологічних знань та використання соціологічних даних.

Література [2; 4–7; 9; 10; 12; 15; 17; 19–21; 30; 31; 32; 35; 37; 38; 40; 42–44; 46]

Тема 3. Основні рівні соціологічного знання

Загальносоціологічна теорія та її роль у пізнанні суспільства. Обґрунтування Р. Мертоном ідеї “теорії середнього рівня” в роботі “Соціальна теорія та соціальна структура”. Специальні соціологічні теорії, їх різновиди та роль у соціологічному пізнанні.

Загальні принципи та методи емпіричного дослідження соціальних явищ. Емпіричні соціологічні дослідження, їх значення та роль у соціологічному пізнанні. Типологія емпіричних соціологічних досліджень: діагностичні, прогностичні та ретроспективні. Основні методи збирання соціологічної інформації. Основні етапи проведення соціологічного дослідження.

Література [5; 6; 8; 9; 15; 18–21; 30–32; 35; 37; 38; 40; 42–44; 46]

Тема 4. Функції соціології як науки

Типологія функцій соціології: пізнавальні та практичні.

1	2	3	4
15	Системно-функціональна організація суспільного життя: специфіка соціологічного аналізу освітньої сфери суспільного життя	2	
16	Системно-функціональна організація суспільного життя: специфіка соціологічного аналізу сімейної сфери суспільного життя	2	2
17	Системно-функціональна організація суспільного життя: специфіка соціологічного аналізу культурної сфери суспільного життя	2	
18	Системно-функціональна організація суспільного життя: специфіка соціологічного аналізу релігійної сфери суспільного життя	2	
Змістовий модуль ІІІ. Інституціоналізація світової та вітчизняної соціології			
19	Процес інституціоналізації світової та вітчизняної соціології	2	
20	Система соціологічної освіти, міжнародні і вітчизняні професійні організації соціологів та дослідницькі центри	2	
21	Соціологія як професія		2
22	Основні напрямки професійної діяльності соціолога		
Консультація		2	
Екзамен			
Разом годин:	108		

Специфіка та зміст пізнавальних функцій соціології: світоглядна, гносеологічна, пояснювальна, методологічна, критична, ідеологічна, евристична, інформційна, прогностична та аксіологічна.

Специфіка та зміст практичних функцій соціології: експертно-діагностична, проєктивна, управлінська, освітня, експериментальна. Роль та практична значущість соціології у процесах демократизації українського суспільства.

Література [5; 6; 9; 10; 15–17; 19–21; 30; 32; 35; 37; 38; 40; 42–44; 46]

Тема 5. Суспільство і соціологія: становлення соціології, її еволюція та сучасний стан

Генеза соціології: історичні, політичні та теоретичні передумови формування соціології як науки. Обґрунтування О. Контом наукового статусу соціології: поняття позитивізму. Евристичний потенціал ідей організму в соціології XIX ст. Концепція соціальної статистики та соціальної динаміки в соціології О. Конта. Теоретичні засади марксистської соціології: економічний детермінізм як метод пізнання суспільства. Принципи еволюціоністської соціології Г. Спенсера. Ідея прогресу в соціології XIX ст. та проблема типології суспільних систем. Проблема соціологічного методу в соціології Е. Дюркгейма. Соціологічні погляди М. Вебера: концепції соціальної дії та ідеального типу. Основні тенденції розвитку об'єктивістських та суб'єктивістських напрямків в соціології XX ст. Феномен мультипарадигмальності в сучасній соціології.

Література [1; 5; 6; 9; 13; 14; 29; 39]

Тема 6. Концептуальна організація соціологічного знання

Концептуальна організація соціології: поняття теоретичної та прикладної наукової соціології. Сучасні тлумачення структури соціологічного знання: макро-, мезо- та мікрорівні соціологічного знання.

Література [5; 6; 8–10; 15; 17; 19; 23; 28; 30; 33; 35; 37; 42; 44–46]

Тема 7. Соціологічні категорії

Категоріальна система соціології та особливості соціологічних категорій. Основні соціологічні категорії: “суспільство”, “соціальна реальність”, “соціальна структура”, “соціальне явище”, “соціальний процес”, “соціалізація”, “комунікація”, “особистість”.

Література [5; 6; 9; 10; 15–17; 19–21; 30; 32; 35; 37; 38; 40; 42–44; 46]

Тема 8. Соціальні закони та соціальні факти

Поняття про соціальний та соціологічний закон. Специфіка соціальних законів. Поняття соціальної закономірності. Поняття закону-тенденції. Механізм дії соціального закону. Основні ознаки соціального закону. Сфера дії соціального закону. Загальні соціальні закони. Закони життєдіяльності етносів, культур та цивілізацій. Закони світової історії і соціальної динаміки. Закони соціальної структури, мобільності та стратифікації. Загальні закони соціального управління. Закони системи управління. Закони організації. Поняття соціального факту. Е. Дюркгейм: концепція соціального факту.

Література [5; 6; 9; 10; 15–17; 19–21; 30; 32; 35; 37; 38; 40–44; 46]

Тема 9. Соціальна статистика: соціальна система та соціальна структура

Вчення О. Конта про соціальну статистику. Поняття соціальної статистики. Зміст поняття “соціальна система”. Зміст поняття “соціальна структура” та “соціальна стратифікація”. Поняття соціального класу. Зміст поняття “соціальний інститут”. Різновиди соціальних інститутів. Зміст поняття “соціальна організація”. Типологія соціальних організацій.

Література [1; 5; 6; 8–10; 15–17; 19–21; 30; 32; 35; 37; 38; 40; 42–44; 46]

Тема 10. Соціальна динаміка: соціальні процеси та соціальні зміни

Вчення О. Конта про соціальну динаміку. Закон трьох стадій розвитку соціальної системи. Поняття соціального процесу. Різновиди соціальних процесів. Механізм соціального процесу. Зміст поняття “соціальні зміни”. Типологія соціальних змін. Поняття соціальної дії. Зміст поняття “соціальна взаємодія”, “соціальні взаємовідносини”. Поняття соціального руху. Типологія соціальних рухів. Стадії розвитку соціальних рухів.

Література [1; 5; 6; 8–10; 15–17; 19–21; 30; 32; 35; 37; 38; 40; 42–44; 46]

Змістовий модуль II. Виникнення, розвиток та сучасний стан соціології як науки

Тема 11. Системно-функціональна організація суспільного життя: специфіка соціологічного аналізу економічної системи суспільства

Економічні взаємодії як компоненти суспільного життя. Економічна система як чинник суспільного розвитку: поняття та типологія економічних систем. Специфіка та структура економічних відносин. Суб'єкти економічних відносин. Економічні інститути: типологія та функціональна специфіка. Економічні чинники соціальної диференціації. Поняття соціальної стратифікації та соціальної мобільності. Основні типи соціально-економічної нерівності.

Література [5; 6; 8; 9; 15; 18–21; 30–32; 35; 37; 38; 40; 42–44; 46]

Тема 12. Системно-функціональна організація суспільного життя: специфіка соціологічного аналізу політичної системи суспільства

Політичні взаємодії як компоненти суспільного життя. Поняття політичної системи, його соціологічний зміст. Типи політичних систем. Влада як соціальне явище. Інститути політичної системи: держава, політичні партії і рухи. Характеристика політичних інститутів та специфіка їх функціонування в суспільстві.

Література [5; 6; 8; 9; 15; 18–21; 30–32; 35; 37; 38; 40; 42–44; 46]

Тема 13. Системно-функціональна організація суспільного життя: специфіка соціологічного аналізу правової системи суспільства

Правові взаємодії як компоненти суспільного життя. Поняття правової системи, його соціологічний зміст. Рівні правових систем. Типи правових відносин. Право як соціальний інститут. Інституції правової системи: суд, прокуратура. Характеристика правових інституцій та специфіка їх функціонування в суспільстві. Співіснування держави та права.

Література [5; 6; 8; 9; 15; 18–21; 30–32; 35; 37; 38; 40; 42–44; 46]

Тема 14. Системно-функціональна організація суспільного життя: специфіка соціологічного аналізу інформаційної сфери суспільного життя

Духовні взаємодії як компоненти суспільного життя: їх специфіка та соціокультурний статус. Культура як соціальне явище. Суспільне

призначення культури: функції культури як об'єкта соціологічного аналізу. Основні напрямки та тенденції суспільної інституціоналізації культури. Культура як основа соціалізації. Культура і релігія як об'єкти соціологічного аналізу. Культура і традиції як об'єкти соціологічного аналізу. Культура і наука як об'єкти соціологічного аналізу. Культура і повсякденне життя як об'єкти соціологічного аналізу. Культура та ідеологія як об'єкти соціологічного аналізу.

Література [5; 6; 8; 9; 15; 18–21; 30–32; 35; 37; 38; 40; 42–44; 46]

Тема 15. Системно-функціональна організація суспільного життя: специфіка соціологічного аналізу освітньої сфери суспільного життя

Освіта як соціальний інститут. Освіта як соціальне явище. Суспільне призначення освіти: функції освіти. Закон України “Про освіту”. Рівні освіти. Освіта як інститут соціалізації та самореалізації людини. Соціологія освіти як галузева соціологія. Освіта як об'єкт соціологічного аналізу. Соціологічні дослідження системи освіти. Поняття самоосвіти.

Література [5; 6; 8; 9; 15; 18–21; 30–32; 35; 37; 38; 40; 42–44; 46]

Тема 16. Системно-функціональна організація суспільного життя: специфіка соціологічного аналізу сімейної сфери суспільного життя

Сім'я як об'єкт соціологічного аналізу. Поняття шлюбу та сім'ї. Соціальні аспекти функціонування сім'ї: умови та способи життя, структура, функції, способи мислення (сімейна ідеологія), успішність функціонування, етапи життєвого циклу. Основні функції сім'ї. Стан і тенденції розвитку сучасної сім'ї в Україні та світі. Поняття про демографічну політику держави.

Література [5; 6; 8; 9; 15; 18–21; 30–32; 35; 37; 38; 40; 42–44; 46]

Тема 17. Системно-функціональна організація суспільного життя: специфіка соціологічного аналізу культурної сфери суспільного життя

Духовні взаємодії як компоненти суспільного життя, їх специфіка та соціокультурний статус. Поняття культури в соціології. Суспільне призначення культури. Функції культури як об'єкта соціологічного аналізу. Основні напрямки й тенденції суспільної інституціоналізації культури. Основні елементи, форми і види культури. Культура як

основа соціалізації. Сутність та зміст культурної динаміки: концепція соціокультурної динаміки П. Сорокіна. Соціологія культури як галузь соціології. Культура і традиції як об'єкти соціологічного аналізу. Культура і повсякденне життя. Культура та ідеологія.

Література [5; 6; 8; 9; 15; 18–21; 24; 25; 30–32; 34; 35; 37; 38; 40; 42–44; 46]

Тема 18. Системно-функціональна організація суспільного життя: специфіка соціологічного аналізу релігійної сфери суспільного життя

Релігія як об'єкт соціологічного аналізу. Предметне поле соціології релігії. Структуралістський та функціоналістський підходи у вивченні соціального феномену релігії (О. Конт, Г. Спенсер, Е. Дюркгейм, Л. Фейербах, К. Маркс, З. Фрейд). Релігія як соціальний феномен: структура, функції, класифікація. Релігія як соціальна підсистема. Релігія та культура як об'єкти соціологічного дослідження. Методи соціологічного дослідження релігії.

Література [5; 6; 8; 9; 15; 18–21; 30–32; 35; 37; 38; 40; 42–44; 46]

Змістовий модуль III. Інституціоналізація світової та вітчизняної соціології

Тема 19. Процес інституціоналізації світової та вітчизняної соціології

Особливості процесу інституціоналізації західноєвропейської соціології у другій половині XIX ст. Виникнення та розвиток перших професійних соціологічних центрів в Росії та Україні. Напрямки досліджень соціологів першої половини XIX ст. — початку XX ст. Сучасні напрямки соціологічних досліджень. Світові та вітчизняні тенденції і перспективи розвитку соціології як науки.

Література [5; 6; 8; 9; 15; 18–21; 30–32; 35; 37; 38; 40; 42–44; 46]

Тема 20. Система соціологічної освіти, міжнародні і вітчизняні професійні організації соціологів та дослідницькі центри

Сучасні міжнародні та вітчизняні професійні організації соціологів, їх класифікація та завдання. Сучасні державні та недержавні соціологічні центри в Україні, їх наукова спеціалізація та напрямки дослідницької діяльності. Соціологічна асоціація України, її статус, роль та функції у розвитку вітчизняної соціології.

Література [3; 5; 6; 9; 15; 16; 21; 33; 45; 46]

Тема 21. Соціологія як професія

Специфіка професійної діяльності в соціології. Соціологія як наукова професія. Робота М. Вебера "Наука як покликання та професія". Сучасні суспільні вимоги до професійних якостей соціолога. Професійний кодекс соціолога. Основи професійної етики соціолога.

Література [3; 5; 6; 9; 15; 16; 21; 33; 45; 46]

Тема 22. Основні напрямки професійної діяльності соціолога

Основні напрямки науково-дослідної діяльності соціолога. Викладання соціології як напрям професійної діяльності соціолога. Соціолог як соціальний працівник. Основні напрямки професійної діяльності соціолога: економічній, політичній, культурно-ідеологічній сферах суспільного життя. Особливості професійної підготовки та підвищення кваліфікації соціологів в Україні.

Література [3; 5; 6; 9; 15; 16; 21; 33; 45; 46]

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Соціологія як наука. Предмет та об'єкт соціології.
2. Виникнення соціології як науки. Гносеологічні та соціальні передумови становлення соціології.
3. Місце соціології в системі сучасного суспільствознавства.
4. Типологія та класифікація суб'єктів суспільного життя.
5. Структура соціологічного знання. Теоретична та прикладна соціологія.
6. Загальносоціологічна теорія: місце та роль в системі соціологічного знання.
7. Галузеві та спеціальні соціологічні теорії: місце та роль в системі соціологічного знання.
8. Емпіричні соціологічні дослідження, їх значення та роль у розвитку соціологічного знання.
9. Функції соціології: загальна характеристика.
10. Головні соціологічні категорії та поняття.
11. Ідея прогресу в соціології та типологія соціальних систем.
12. Ідей та принципів соціологічної концепції О. Конта.
13. Соціологічні погляди К. Маркса.
14. Ідея органіцизму в соціології XIX ст. Принципи еволюціоністської соціології Г. Спенсера.
15. Соціологічні ідеї Е. Дюркгейма: поняття соціологізму та аномії.

16. Соціологічні погляди М. Вебера: концепції соціальної дії та легітимного порядку.
17. Об'єктивістські напрямики в соціології: функціоналізм та теорія конфліктів.
18. Суб'єктивістські напрямики в соціології: символічний інтеракціонізм та феноменологічна соціологія.
19. Соціальна структура суспільства та суспільні відносини як об'єкти соціологічного аналізу.
20. Економічна система суспільства як об'єкт соціологічного аналізу.
21. Поняття соціальної нерівності. Основні типи соціальної нерівності.
22. Концепція соціальної стратифікації П. Сорокіна.
23. Поняття соціальної мобільності. Основні види соціальної мобільності.
24. Політична система суспільства як об'єкт соціологічного аналізу.
25. Духовна сфера суспільного життя як об'єкт соціологічного аналізу: сутність та зміст духовних взаємодій.
26. Культура як соціальне явище.
27. Функції культури як об'єкт соціологічного аналізу.
28. Соціологія як професія. Особливості професійної підготовки соціологів.
29. Основні напрямики професійної діяльності соціолога в економічній, політичній та духовній сферах суспільного життя.
30. Соціологічні служби: класифікація та завдання. Міжнародні та національні професійні організації соціологів.

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Запорукою у ґрунтовному опануванні знань з дисципліни “Вступ до спеціальності” є систематична, активна та самостійна робота студентів з вивчення навчальної, наукової, спеціальної літератури, а також розв'язання ситуаційних завдань та задач із навчальних тем дисципліни, написання доповідей та наукових повідомлень, виконання контрольних робіт. Засвоєння матеріалу сприятиме розвитку індивідуальних умінь і здібностей слухачів у роботі з першоджерелами та підручниками.

Обираючи тему контрольної роботи, студент на власний розсуд опрацює одну або три із запропонованих у переліку тем. Варто обрати таку тему, яка б викликала інтерес або була пов'язана з прак-

тичною діяльністю студента, а також сприяла максимальному застосуванню знань та набуттю практичного досвіду. Одну тему студент обирає у разі великого обсягу знайденого матеріалу, три теми — у разі невеликих обсягів матеріалів на кожну окрему тему.

При підготовці відповідей на питання контрольної роботи студент повинен ознайомитись із навчальною літературою, наведеною у списку літератури, а також самостійно підібрати літературу з відповідного питання. Необхідно знайти глави чи розділи, які містять матеріал з конкретного питання та ретельно вивчити (прочитати, зрозуміти, законспектувати) його.

У контрольній роботі потрібно концентровано викласти основний зміст відповідей на поставлені питання. У цілому в контрольній роботі мають бути відповіді на кожне зазначене питання. Для кожного питання, якщо їх кілька, необхідно зробити стислий висновок.

Для ґрунтовних відповідей потрібно вивчити не тільки навчальну літературу, а й першоджерела — твори соціологів, які варто прочитати і зрозуміти основні ідеї цих авторів. Адаже підготовка контрольної роботи — це не тільки конспектування навчальної літератури, а й творчий процес. Саме тому відповіді на питання повинні бути досить повними, самостійними, відображати рівень загальної культури та спеціальних знань студентів.

Обсяг контрольної роботи — 8–12 сторінок друкованого тексту, відповідно рукописного удвічі більше. На початку роботи потрібно вказати тему або теми роботи та навести план роботи, який відбиватиме структуру роботи (чіткий порядок побудови тексту, зв'язок між окремими частинами). *Структура контрольної роботи* має бути такою: титульний лист (назва навчального закладу, факультету; дисципліни, з якої виконується робота; номер варіанта контрольного завдання; прізвище, ім'я та по батькові студента, який виконав контрольну роботу; місто та рік виконання роботи), план перевірки контрольну роботу; місце та рік виконання обраної теми або роботи; вступ (актуальність та основні положення обраної теми або тем, об'єкт та предмет аналізу); основна частина (основний зміст розглянутих питань); висновки; список використаної літератури (вказати навчальні посібники та додаткову літературу, що використані при виконанні контрольної роботи).

Особливу увагу слід звернути на оформлення контрольної роботи. Вона повинна бути виконана охайно, ретельно. Кожна відповідь має починатися зі змісту питання, закінчуватися коротеньким висно-

вком. Кожний розділ роботи має починатися з нової сторінки. Всі сторінки мають бути пронумеровані (крім першої – титульної) відповідно до плану роботи.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Специфіка соціології як наукової дисципліни.
2. Місце та роль соціології в системі соціальних і гуманітарних наук.
3. Основні суб'єкти суспільного життя: індивіди, суспільні групи та соціальні інститути.
4. Проблема визначення предмета та об'єкта соціології.
5. Категоріальна система соціології та особливості соціологічних категорій.
6. Специфіка соціологічного пізнання.
7. Роль та значення соціології в суспільстві.
8. Особливості соціологічних категорій.
9. Основні соціологічні категорії: "суспільство", "соціальна реальність", "соціум".
10. Основні соціологічні категорії: "соціальне явище", "соціальний процес".
11. Основні соціологічні категорії: "соціальна структура", "спільнота", "спільність".
12. Основні соціологічні категорії: "людина", "індивід", "індивідуальність", "особистість", "соціалізація".
13. Основні соціологічні категорії: "комунікація", "інформація".
14. Концептуальна організація соціології: поняття теоретичної та прикладної наукової соціології.
15. Сучасні тлумачення структури соціологічного знання: макро-, мезо- та мікрорівні соціологічного знання.
16. Взаємозв'язок мікро- та макросоціологічних підходів.
17. Загальносоціологічна теорія та її роль у пізнанні суспільства.
18. Обґрунтування Р. Мертоном ідеї "теорії середнього рівня".
19. Специальні соціологічні теорії: їх різновиди та роль у соціологічному пізнанні.
20. Емпіричні соціологічні дослідження, їх значення та роль у розвитку соціологічного пізнання.
21. Типологія емпіричних соціологічних досліджень: діагностичні, прогностичні та ретроспективні.
22. Основні методи збирання соціологічної інформації.

23. Основні етапи проведення соціологічного дослідження.
24. Основні вимоги до пояснення, подання та оприлюднення соціологічної інформації.
25. Специфіка та суперечності розвитку соціологічних знань та використання соціологічних даних.
26. Типологія функцій соціології: пізнавальні та практичні.
27. Пізнавальні функції соціології як науки: світоглядна, гносеологічна, пояснювальна, ідеологічна.
28. Пізнавальні функції соціології як науки: методологічна, критична, евристична, прогностична та аксіологічна.
29. Практичні функції соціології як науки: експертно-діагностична, управлінська, освітня, експериментальна.
30. Поняття про соціальний факт.
31. Соціальні та соціологічні закони.
32. Класифікація та типологізація соціологічних законів.
33. Типологія суспільств.
34. Соціальна статика: соціальна система та соціальна структура.
35. Соціальна динаміка: соціальні дії, процеси та зміни.
36. Поняття соціальної ролі та соціального статусу.
37. Сутність поняття "соціальний прошарок", "клас".
38. Генеза соціології: історичні, політичні та теоретичні передумови формування соціології як науки.
39. Обґрунтування О. Контом наукового статусу соціології: поняття позитивізму.
40. Евристичний потенціал ідеї органіцизму в соціології XIX ст.
41. Концепція соціальної статистики та соціальної динаміки в соціології О. Конта.
42. Теоретичні засади марксистської соціології: економічний детермінізм як метод пізнання суспільства.
43. Принципи еволюціоністської соціології Г. Спенсера.
44. Проблема соціологічного методу Е. Дюркгейма.
45. Соціологічні погляди М. Вебера: концепції соціальної дії та ідеального типу.
46. Чиказька соціологічна школа.
47. Соціологічні ідеї Франкфуртської школи.
48. Об'єктивістські та суб'єктивістські напрями в соціології.
49. Феномен мультипарадигмальності в сучасній соціології.
50. Соціологія праці та соціологія споживання як галузеві соціології.
51. Економічні взаємодії як компоненти суспільного життя.

52. Економічна система як чинник суспільного розвитку: поняття та типологія економічних систем.
53. Специфіка та структура економічних відносин.
54. Суб'єкти економічних відносин.
55. Економічні інститути: типологія та функціональна специфіка.
56. Економічні чинники соціальної диференціації.
57. Поняття соціальної стратифікації та соціальної мобільності.
58. Основні типи соціально-економічної нерівності.
59. Соціально-економічна поведінка.
60. Соціологія політики та соціологія права.
61. Політичні взаємодії як компоненти суспільного життя.
62. Поняття політичної системи, її соціологічний зміст.
63. Типи політичних систем.
64. Влада як соціальне явище.
65. Інститути політичної системи: держава, політичні партії і рухи.
66. Характеристика політичних інститутів та специфіка їх функціонування в суспільстві.
67. Духовні взаємодії як компоненти суспільного життя, їх специфіка та соціокультурний статус.
68. Культура як соціальне явище.
69. Суспільне призначення культури; функції культури як об'єкта соціологічного аналізу.
70. Культура як основа соціалізації.
71. Культура і релігія як об'єкти соціологічного аналізу.
72. Культура і наука як об'єкти соціологічного аналізу.
73. Культура й повсякденне життя як об'єкти соціологічного аналізу.
74. Релігія як соціальний інститут та предмет вивчення соціології.
75. Сім'я як соціальний інститут та предмет вивчення соціології.
76. Громадська думка як особливий соціальний інститут.
77. Особливості процесу інституціоналізації західноєвропейської соціології у другій половині XIX ст.
78. Виникнення та розвиток перших професійних соціологічних центрів в Росії та Україні.
79. Сучасні міжнародні та вітчизняні професійні організації соціологів, їх класифікація та завдання.
80. Специфіка професійної діяльності в соціології.
81. Соціологія як професія. Робота М. Вебера "Наука як покликання та професія".

82. Погляд на специфіку соціології в роботі П. Штомпки "Теоретична соціологія та соціологічна уява".
83. Ідеї соціології у праці Ч. Міллса "Соціологічна уява".
84. Соціологія та її науково-методологічна специфіка. Робота З. Баумана "Мислити соціологічно".
85. Сучасні суспільні вимоги до професійних якостей соціолога.
86. Основні напрямки науково-дослідної діяльності соціолога.
87. Викладання соціології як напрям професійної діяльності соціолога.
88. Соціолог як соціальний працівник.
89. Основні напрямки професійної діяльності соціолога в економічній, політичній та культурно-ідеологічній сферах суспільного життя.
90. Особливості професійної підготовки та підвищення кваліфікації соціологів в Україні.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Арон Р. Этапы социологической мысли. — М., 1992.
 2. Бауман З. Мыслить социологически. — М., 1996.
 3. Вебер М. Наука как призвание и профессия // Избранные произведения. — М., 1990.
 4. Миллс Ч. Р. Социологическое воображение / Пер. с англ. О. А. Оберемко; Под общ. ред. и с предисл. Г. С. Батыгина. — М., 2001. — 264 с.
 5. Попова И. М. Социология. Введение в специальность. — К., 1997.
 6. Попова И. М. Социология. Пропедевтический курс. — К., 1996.
 7. Штомпка П. Теоретическая социология и социологическое воображение // <http://www.socio.gip.ru>
 8. Тернер Дж. Структура социологической теории. — М., 1985.
- Додаткова*
9. Волков Ю. Г., Мостовая И. В. Социология. — М., 1998.
 10. Гидденс Е. Социология. — К., 1999.
 11. Гидденс Э. Устроение общества. — М., 2003.
 12. Дюркгейм Э. Метод социологии // О разделении общественного труда. Метод социологии. — М., 1991.
 13. Захарченко М. В., Позорилый О. І. Історія соціології (від античності до початку ХХ ст.). — К., 1993.
 14. Кондратиш Л. Й. Історія соціології України в іменах. — Луцьк, 1996.
 15. Кравченко А. И. Общая социология. — М., 2002.
 16. Краткий словарь по социологии / Под ред. Г. М. Гвишиани. — М., 1989.
 17. Лукашевич Н. П., Туленков Н. В. Социология. — К., 2002.
 18. Лукашевич М. П., Туленков М. В. Специальні та галузеві соціологічні теорії. — К., 1998.
 19. Лукашевич Н. П., Туленков Н. В. Введение в специальность. — К., 1997.
 20. Мэсонис Дж. Социология. — 9-е изд. — СПб., 2004.
 21. Марквич Д. Общая социология. — М., 1998.
 22. Маркс К., Энгельс Ф. Манифест коммунистической партии. — М., 1987.

23. Мертон Р. Социальная теория и социальная структура. — К., 1996.
24. Михайлова Л. И. Социология культуры. — М., 1999.
25. Ионин Л. Г. Социология культуры: путь в новое тысячелетие. — М., 2000.
26. Парсонс Т. Система современных обществ. — М., 1998.
27. Погорілій О. І. Соціологічна думка ХХ століття. — К., 1996.
28. Ритцер Дж. Современные социологические теории — 5-е изд. — СПб., 2002.
29. Ручка А. О., Танчер В. В. Курс історії теоретичної соціології. — К., 1995.
30. Система социологического знания / Сост. Г. В. Щёкин — К., 2001.
31. Смелзер Н. Проблемы социологии. — Львів, 2003.
32. Смелзер Н. Социология. — М., 1994.
33. Современная западная социология. Словарь. — М., 1990.
34. Сорокин П. А. Человек. Цивилизация. Общество. — М., 1992.
35. Соціологія / За ред. С. О. Макеєва. — К., 1999.
36. Соціологія культури: Навч. посіб. / За ред. О. М. Семашко, В. М. Пічі. — К., Львів, 2002.
37. Социология: наука об обществе / Под общ. ред. В. П. Андрущенко, Н. И. Горлача — Х., 1996.
38. Социология / Г. В. Осипов и др. — М., 1990.
39. Тексты по истории социологии XIX — XX веков. — М., 1994.
40. Тоценко В. Ж. Социология. — М., 1994.
41. Уледов А. К. Социологические законы. — М., 1975.
42. Фролов С. С. Социология. — М., 1999.
43. Харчева В. Г. Основы социологии. — М., 1997.
44. Шаповал М. Загальна соціологія. — К., 1996.
45. Ядов В. А. Стратегия социологического исследования. — М., 1998.
46. Якуба Т. Я. Социология. — Х., 1994.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Тематичний план дисципліни “Вступ до спеціальності”	4
Зміст дисципліни “Вступ до спеціальності”	7
Теми контрольних робіт.....	13
Вказівки до виконання контрольної роботи.....	14
Питання для самоконтролю.....	16
Список літератури.....	20

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *С. Г. Рогозько*
Комп’ютерне верстання *І. О. Музика*

Зам. № ВКЦ-4297

Формат 60×84/16. Папір офсетний.
Друк ротативний графаретний.

Наклад 30 пр.

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП

ДП «Видавничий дім «Персонал»

03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. XX

*Свідчення про внесення до Державного реєстру
суб’єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008*